

Analyse AOb-ledenpeiling opening scholen po en so/sbo mei 2020 25 mei 2020

Respons: 7989

- 7430 respondenten regulier po
  - 6088 leraren
  - 247 schoolleiders
  - 413 functie in de leerlingenzorg
  - 193 functie in de onderwijsondersteuning
  - 56 functie in de algemene ondersteuning
  - 52 in een andere functie dan hierboven genoemd
  - 381 respondenten hebben hun functie in ingevuld*
- 391 respondenten so en sbo
  - 257 leraren
  - 17 schoolleiders
  - 32 functie in de leerlingenzorg
  - 42 functie in de onderwijsondersteuning
  - 5 functie in de algemene ondersteuning
  - 7 met een andere functie dan hierboven genoemd
  - 31 mensen hebben hun functie niet ingevuld*
- 163 respondenten uit ander sectoren (*deze zijn niet meegenomen in verdere analyses*)

Behoor jij of een van je gezinsleden / huisgenoten tot een risicogroep m.b.t. het coronavirus?

Regulier po: 29% behoort tot een risicogroep of heeft gezinsleden / huisgenoten die tot een risicogroep behoren

So en sbo: 35% behoort tot een risicogroep of heeft gezinsleden / huisgenoten die tot een risicogroep behoren

Wat vind je ervan dat de basisscholen vanaf 11 mei geopend zijn voor onderwijs aan de helft van de leerlingen per dag of dagdeel?

Regulier po

- 72% steunt het besluit (*niet risicogroep: 76%, risicogroep: 63%*)
- 21% had liever de scholen gesloten gehouden (*niet risicogroep: 16%, risicogroep 33%*). *Onder schoolleiders is dit percentage 14%. De andere groepen hebben vergelijkbaar geantwoord.*
- 7% had liever de scholen geheel geopend (*niet risicogroep: 9%, risicogroep: 3%*). *Onder schoolleiders is dit percentage 16%. De andere groepen hebben vergelijkbaar geantwoord.*

So en sbo

- 45% steunt het besluit (*niet-risicogroep: 52%, risicogroep: 31%*). *Van de schoolleiders steunt 71% het besluit.*
- 40% had liever gezien dat de gedeeltelijke openstelling voor halve klassen, zoals in het regulier po, ook voor het so/sbo van toepassing was (*vergelijkbaar voor wel/geen risicogroep*). *Onder schoolleiders is dit percentage 29%.*
- 16% had liever gezien dat de scholen gesloten bleven (*niet-risicogroep: 9%, risicogroep: 28%*). *Geen van de schoolleiders had graag gezien dat de scholen gesloten bleven.*

In het regulier po staat 72% achter het kabinetsbesluit van 21 april om de scholen per 11 mei voor halve groepen te openen. Bij de opties 'geheel open' en 'geheel sluiten' valt op dat schoolleiders meer dan mensen met andere functies scholen geheel hadden willen openstellen en minder dan mensen met andere functies scholen hadden willen sluiten. In het so en sbo is er veel minder steun voor het kabinetsbesluit: slechts 45% steunt het besluit om de scholen in het so en sbo per 11 mei geheel open te stellen voor leerlingen, 40% had liever gezien dat voor het so en sbo hetzelfde besluit was genomen als voor het reguliere po: openstelling voor halve klassen. De steun onder schoolleiders in so en sbo is voor het kabinetsbesluit is wel groot: 71% van hen steunt het besluit. Zowel in het regulier als het speciaal (basis)onderwijs is er onder de risicogroepen minder steun voor het kabinetsbesluit van 21 april. In het so en sbo steunt slechts 31% uit de risicogroepen het kabinetsbesluit. In po en s(b)o had ongeveer 30% van mensen uit de risicogroepen de scholen liever gesloten gehouden.

Het kabinet heeft besloten dat de scholen per 8 juni in principe volledig open gaan. Wat vind je hiervan?

- 29% steunt het besluit. Hierbij is er een duidelijk verschil tussen mensen uit een risicogroep of met gezinsleden/huisgenoten uit een risicogroep (18%) en mensen die niet uit een risicogroep komen (33%). Onder schoolleiders is veel meer steun voor het kabinetsbesluit van onder de rest van het onderwijspersoneel: 42% van de schoolleiders steunt het besluit om de scholen geheel open te stellen. Belangrijkste redenen om het besluit te steunen zijn dat het goed is dat alle leerlingen weer volledig onderwijs krijgen (25%) en dat het goed is zoveel mogelijk terug te gaan naar 'normaal' (21%).
- 69% had liever de situatie vanaf 11 mei gehandhaafd (risicogroep: 77%, niet risicogroep: 65%). Belangrijkste redenen:
  - richtlijnen van het RIVM (1,5 meter afstand en hygiëne-maatregelen) zijn onvoldoende te handhaven / toepasbaar zijn (59%) en er is onvoldoende duidelijkheid is over de besmettingsrisico's van en via kinderen (53%)
  - behoefte aan rust voor personeel (50%) en kinderen (42%) na zoveel omschakelingen sinds half maart
  - een groot deel geeft aan dat het werken met halve klassen positief werkt: er is meer rust in de klas (39%) en minder werkdruk (32%)
- 2% had liever dat de scholen gesloten zouden worden. Bij de risicogroep ligt dit percentage op 5%.

De overgrote meerderheid, bijna 70%, had liever gezien dat het kabinet de situatie die gold vanaf 11 mei (halve klassen) had gehandhaafd tot de zomervakantie. Slechts een kleine 30% steunt het kabinetsbesluit. Vooral mensen uit een risicogroep of met gezinsleden/huisgenoten uit een risicogroep hebben er moeite mee dat de scholen per 8 juni volledig open gaan. Ruim drie kwart van hen had liever de situatie van halve klassen gehandhaafd, en 5% had de scholen liever geheel gesloten.

Oordeel kabinetsbesluit mei: gehele opening so en sbo handhaven: Hoe zou de periode tot de zomervakantie er volgens jou uit moeten zien?

- 60% steunt het besluit, met name omdat het goed is dat leerlingen volledig onderwijs krijgen (38%) en omdat het goed is om zoveel mogelijk terug te gaan naar 'normaal' (38%). De steun onder schoolleiders is 76%.
- 34% had liever gezien dat de gedeeltelijke openstelling voor halve klassen zoals in het reguliere po zou worden ingevoerd

- 6% had liever gezien dat de scholen weer gesloten zouden worden en werd overgegaan op afstandsonderwijs. Geen van de schoolleiders zou de scholen weer willen sluiten.

Belangrijkste redenen om het kabinetsbesluit niet te steunen:

- richtlijnen van het RIVM (1,5 meter en hygiëne maatregelen) zijn onvoldoende te handhaven / toepasbaar zijn (47%) en er is onvoldoende duidelijkheid is over de besmettingsrisico's van en via kinderen (39%)
- 21% is bang zelf besmet te raken en 15% is bang anderen te besmetten

Op welke manier heb je je werkzaamheden uitgevoerd vanaf de meivakantie?

Regulier po

- 70% is in principe alle werkzame dagen op school geweest (niet risicogroep: 76%, risicogroep: 57%)
- 21% werkt deels thuis, deels op school (niet risicogroep: 21%, risicogroep: 19%)
- 7% werkt uitsluitend thuis (niet risicogroep: 2%, risicogroep: 21%)
- 2% heeft niet gewerkt, vanwege ziekte of anderszins (niet risicogroep: 1%, risicogroep: 3%)

Van mensen die niet tot een risicogroep behoren heeft 97% geheel of deels fysiek op school gewerkt sinds de opening van de scholen in mei. Bij de mensen uit de risicogroep of met gezinsleden/huisgenoten uit de risicogroep is dit 76%. Slecht een kleine groep werkt uitsluitend thuis. Dit betreft met name mensen uit de risicogroep of met gezinsleden/huisgenoten uit de risicogroep.

So en sbo

- 67% is in principe alle werkzame dagen op school geweest (niet risicogroep: 75%, risicogroep: 52%)
- 16% werkt deels thuis, deel op school (niet risicogroep: 18%, risicogroep: 10%)
- 13% werkt uitsluitend thuis (niet risicogroep: 3%, risicogroep: 31%)
- 5 % heeft niet gewerkt, vanwege ziekte of anderszins (niet risicogroep: 4%, risicogroep: 6%)

Van mensen die niet tot een risicogroep behoren heeft 94% geheel of deels fysiek op school gewerkt sinds de opening van de scholen in mei. Bij de mensen uit de risicogroep of met gezinsleden/huisgenoten uit de risicogroep is dit 62%. 13% werkt uitsluitend thuis. Van mensen uit een risicogroep of met gezinsleden/huisgenoten uit een risicogroep is dit 32%.

Deze cijfers geven aan dat de druk op het so en sbo hoger is dan op het po: minder onderwijspersoneel werkt fysiek op school, terwijl alle leerlingen in principe naar school mogen / gaan in tegenstelling tot het reguliere onderwijs.

Indien je fysiek op school hebt gewerkt, hoe was dit voor jou?

Regulier po

- 36% vond dit geen probleem (*niet risicogroep: 42%, risicogroep: 18%; schoolleiders: 58%*). Hoe hoger de groep, hoe groter dit getal: van 30% bij de kleuters tot 40% bij groep 8.
- 53% had enigszins angst besmet te raken (*niet risicogroep: 49%, risicogroep: 66%; schoolleiders: 38%*)

- 11% was liever thuis gebleven uit angst voor besmetting (*niet risicogroep: 9%, risicogroep: 17%; schoolleiders: 5%*)

So en sbo

- 36% vond dit geen probleem (*niet risicogroep: 41%, risicogroep: 21%*). *Onder de 16 schoolleiders is dit 70%.*
- 50% had enigszins angst besmet te raken (*niet risicogroep: 47%, risicogroep: 59%*)
- 14% was liever thuis gebleven uit angst voor besmetting (*niet risicogroep: 12%, risicogroep: 20%*)

Meer dan de helft van het onderwijspersoneel dat fysiek op school heeft gewerkt, heeft dit gedaan ondanks de angst om besmet te raken. Slechts een derde vond het geen probleem om weer fysiek op school te werken. De angst is met name groot bij mensen uit de risicogroep of met gezinsleden/ huisgenoten uit de risicogroep die, ondanks hun angst, toch naar school zijn gegaan. Resp. 66% (po) en 59% (s(b)o) van hen is gaan werken ondanks lichte angst om besmet te raken. Daarnaast was 17% (po) en 20% (s(b)o) van de mensen uit een risicogroep of met gezinsleden/huisgenoten uit een risicogroep naar school gegaan, ondanks dat ze liever waren thuisgebleven uit angst voor besmetting. Bij mensen die niet in de risicogroep vallen was dit resp. 49% (lichte angst) en 9% (liever thuis) in po en 47% en 12% in (s(b)o).

Laat jouw school leerlingen hele of halve dagen komen (*regulier po*)

84% hele dagen
16% halve dagen

Op welke wijze wordt het fysieke onderwijs aangevuld met een vorm van onderwijs op afstand? (*regulier po*)

74%: Huiswerkopdrachten die tijdens het fysieke onderwijs zijn uitgedeeld
18%: afstandsonderwijs door een leraar die ook fysiek onderwijs verzorgt
16%: afstandsonderwijs door een leraar die geen fysiek onderwijs verzorgt
7%: leerlingen die thuis zijn volgen het fysieke onderwijs via een livestream.

Huiswerkopdrachten worden in de meeste gevallen niet gecombineerd met afstandsonderwijs. Andersom wordt afstandsonderwijs wél vaak gecombineerd met huiswerkopdrachten. Livestreams word meestal aangevuld met huiswerkopdrachten, en, in mindere mate, ook met afstandsonderwijs.

Bij de 'anders namelijk' optie, wordt door sommigen aangegeven dat kleuters geen aanvulling op het fysieke onderwijs krijgen, ofwel vrijblijvende opdrachten, bv via Gynzy. Ook geeft een aantal docenten aan dat ze in hun vrij tijd het afstandsonderwijs verzorgen (weekenden, avonduren, vrije dagen), omdat ze de andere dagen op school fysiek lesgeven.

Hoeveel leerlingen per groep zijn vanaf de meivakantie nog niet op school geweest vanwege het coronavirus?

Regulier po

Bij de analyse van deze vraag, valt op dat leraren (n=6068) significant andere aantallen geven dan de groep die niet leraar is (n=941: schoolleiders, mensen met een functie in de leerlingenzorg, onderwijsondersteuners en andere ondersteuners). Hieronder geven

we daarom in eerste instantie de aantal aan die leraren voor de eigen groep hebben ingevuld. Tussen haakjes staan de inschattingen van de mensen die niet leraar zijn.

- 33% van de leraren geeft aan dat alle leerlingen op school zijn geweest (*niet leraren: 14%*), waarbij het oploopt van 24% groep 1/2 en vervolgens van 31% in groep 3 tot 40% in groep 8
- 44% van de leraren zegt 1 of 2 leerlingen sinds de meivakantie nog niet gezien te hebben (*niet leraren: 52%*)
- 20% van de leraren heeft 3 t/m 10 leerlingen nog niet gezien (*niet leraren: 27%*) Voor groep 1/2 ligt dit percentage op 29%. Verder loopt het af van 19% in groep 3 tot 15% in groep 8.
- 3% van de leraren heeft meer dan 10 leerlingen nog niet gezien in de eigen klas (*niet leraren: 7%*).

Met name in de kleutergroepen zijn leerlingen sinds de meivakantie nog niet op school verschenen: 24% van de leraren groep 1/2 heeft alle leerlingen gezien, 32% van deze leraren geeft aan 3 of meer leerlingen nog niet gezien te hebben. 3% hiervan spreekt van meer dan 10 leerlingen.

Hoe ouder de leerlingen, hoe completer de klassen zijn geweest vanaf de meivakantie: 40% van de groep 8- leraren geeft aan dat alle leerlingen op school zijn geweest. Dit percentage loopt met de groepen af tot 30% in groep 3 en vervolgens een sprong tot 24% in groep 1/2. 44% van de leraren geeft aan dat 1 of 2 leerlingen nog niet zijn komen opdagen. Dat beeld is voor de verschillende groepen vergelijkbaar. Tot slot geeft 23% van de leraren aan dat er 3 of meer kinderen nog niet op school zijn geweest, waarvan 3% zelfs meer dan 10 leerlingen nog niet gezien heeft. Dit percentage is met 20% het hoogst in groep 1/2 en loopt vervolgens af van 19% in groep 3 tot 15% in groep 8.

Schoolleiders en mensen met een functie in de leerlingenzorg of ondersteuning schatten het aantal kinderen dat gemiddeld per groep níet aanwezig is geweest een stuk hoger in dan mensen met een eigen groep. Zij schatten in dat slechts in 14% van de klassen alle leerlingen aanwezig zijn geweest en dat bij 7% meer dan 10 leerlingen nog niet op school zijn verschenen.

So en sbo

- 17% geeft aan dat alle leerlingen op school zijn geweest (*leraren: 20%, schoolleiders: 12%; mensen zonder eigen groep: 7%*)
- 53%: 1 of 2 leerlingen (*leraren: 53%, schoolleiders: 71%*)
- 25% 3 t/m 10 leerlingen (*leraren: 23%, schoolleiders: 12%*)
- 5%: meer dan 10 leerlingen (*leraren: 5%, schoolleiders: 6%; mensen zonder eigen groep: 11%*)

In de meeste klassen zijn 1 of 2 leerlingen sinds de meivakantie nog niet op school geweest vanwege het coronavirus. 5% van de respondenten geeft aan dat er meer dan 10 leerlingen per klas nog niet op school zijn geweest. Opvallend is dat de antwoorden van de leraren (n=254) een ander beeld geven dan de antwoorden van de schoolleiders (n=17). Daarnaast valt op dat de inschatting van mensen die geen eigen groep hebben (n=27) negatiever is dan mensen die wel een eigen groep hebben.

Heb je sinds de heropening van de scholen (11 mei) corona gerelateerde klachten (gehad)?

Regulier basisonderwijs

- 2% ja, ik ben getest of heb een test aangevraagd
- 3% ja, maar ik heb nog geen test aangevraagd
- 84% nee, ik heb geen corona gerelateerde klachten gehad
- 11% nee, ik heb voor 11 mei corona gerelateerde klachten gehad

Speciaal (basis)onderwijs

- 3% ja, ik ben getest of heb een test aangevraagd
- 5% ja, maar ik heb nog geen test aangevraagd
- 80% nee, ik heb geen corona gerelateerde klachten gehad
- 12% nee, ik heb voor 11 mei corona gerelateerde klachten gehad

Binnen hoeveel dagen kon je worden getest na je te hebben gemeld bij de (bedrijfs)arts of GGD?

Omdat het beeld bij het regulier onderwijs niet anders was dan bij het so en sbo, zijn deze sectoren gezamenlijk beschreven.

Van alle werknemers die na 11 mei getest zijn of een test hebben aangevraagd (n = 149) kon:

- 19% dezelfde dag terecht
- 41% de eerstvolgende dag terecht
- 19% na 2 dagen terecht
- 6% na 3 dagen terecht
- 2% na 4 dagen terecht
- 4% na 5 dagen terecht
- 8% procent na 6 dagen of meer terecht

Nadat een werknemer zich had gemeld bij de (bedrijfs)arts of GGD voor een coronatest, duurde het gemiddeld 1,8 dagen voordat hij of zij kon worden getest.

Heb jijzelf of je school kosten moeten maken voor de aanvraag van een coronatest? *Het gaat niet om de kosten voor de test zelf. Die worden gedragen door de overheid.*

Van alle werknemers die na 11 mei zijn getest of een test hebben aangevraagd geeft (n = 82) geeft:

- 4% aan de kosten voor de aanvraag zelf te hebben betaald
- 25% aan dat de kosten voor de aanvraag door de school zijn betaald
- 71% aan dat er geen kosten in rekening zijn gebracht voor de aanvraag

45% van de respondenten (n= 67) weet niet of er kosten zijn gemaakt voor de aanvraag van de test.

Hieronder wordt een aantal hygiënemaatregelen van het RIVM beschreven. Geef per maatregel aan in hoeverre deze bij jullie op school worden nageleefd.

Regulier basisonderwijs

	ja volledig	overwegend wel	overwegend niet	nee
--	-------------	----------------	-----------------	-----

Het regelmatig wassen van handen door alle leerlingen (begin schooluren, voor de pauze, na de pauze, na toiletgang)	70	28	1	6
Gebruik van papieren handdoekjes	91	75	1	6
Regelmatig reinigen van oppervlakten (bv. tafels van leerlingen)	51	41	7	1
Regelmatig reinigen van leermiddelen / materialen die door meerdere leerlingen / collega's worden gebruikt	13	40	34	13
Dagelijks intensieve schoonmaak van het schoolgebouw	29	46	18	7

- Er zijn slechts kleine verschillen zichtbaar tussen de verschillende groepen. In groep 1 / 2 worden de hygiënemaatregelen met betrekking tot het reinigen van leermiddelen en de intensieve schoonmaak minder goed nageleefd.
- Ook zien we dat schoolleiders doorgaans positiever zijn over de naleving van de hygiënemaatregelen dan andere medewerkers.

Speciaal (basis)onderwijs

	ja volledig	overwegend wel	overwegend niet	nee
Het regelmatig wassen van handen door alle leerlingen (begin schooluren, voor de pauze, na de pauze, na toiletgang)	66	31	3	0
Gebruik van papieren handdoekjes	89	10	0	0
Regelmatig reinigen van oppervlakten (bv. tafels van leerlingen)	49	37	12	1
Regelmatig reinigen van leermiddelen / materialen die door meerdere leerlingen / collega's worden gebruikt	20	40	30	10
Dagelijks intensieve schoonmaak van het schoolgebouw	30	41	21	7

- Het verschil tussen de cijfers van het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs zijn verwaarloosbaar klein
- Opvallend zijn de verschillen binnen het so tussen cluster 3 en 4: 80% van de leden uit cluster 3 geeft aan dat leermiddelen in principe regelmatig worden gereinigd, tegenover 48% in cluster 4. 79% van de leden uit cluster 3 geeft aan dat het schoolgebouw in principe dagelijks intensief wordt gereinigd, tegenover 65% in cluster 4.

Lukt het om 1,5 meter afstand tussen jou en je leerlingen te houden?

Regulier basisonderwijs

- 2% geeft aan dat het goed lukt
- 29% geeft aan dat het grotendeels lukt, maar niet altijd
- 8% geeft aan dat het niet lukt, maar het ook niet belangrijk vindt
- 62% geeft aan dat het niet lukt, maar het wel belangrijk vindt

Gemiddeld geeft 70% aan dat het niet goed lukt de 1,5 meter afstand tot leerlingen te houden. Per groep gaat het om de volgende getallen:

- Groep 1/2: 92%

- Groep 3: 75%
- Groep 4: 69%
- Groep 5: 64%
- Groep 6: 63%
- Groep 7: 59%
- Groep 8: 58%

Hoe lager de groep, hoe lastiger het is om afstand te bewaren tussen de medewerker en leerlingen: 81% van alle medewerkers in groep 1/2 geeft aan dat het niet lukt om afstand te bewaren tot leerlingen, terwijl zij dit wel belangrijk vinden. Bij medewerkers in groep 8 ligt dit percentage op 51%.

Speciaal (basis)onderwijs

- 1% geeft aan dat het goed lukt (sbo 0%, so 1%)
- 16% geeft aan dat het grotendeels lukt, maar niet altijd (sbo 18%, so 11%)
- 9% geeft aan dat het niet lukt, maar het ook niet belangrijk vindt (sbo 10%, so 12%)
- 74% geeft aan dat het niet lukt, maar het wel belangrijk vindt (sbo 73%, so 77%)

Gemiddeld geeft 83% aan dat het niet goed lukt om 1,5 meter afstand te houden tot de leerlingen. Per sector / cluster / groep gaat het om de volgende getallen:

- Cluster 1 (n = 3): 100%
- Cluster 2 (n = 28): 82%
- Cluster 3 (n = 58): 93%
- Cluster 4 (n = 60): 87%
- Sbo groep 1 en 2 (n = 42): 95%
- Sbo groep 3 en 4 (n = 53): 89%
- Sbo groep 5 en 6 (n = 68): 78%
- Sbo groep 7 en 8 (n = 66): 82%

Lukt het om 1,5 meter afstand tussen jou en je collega's te houden?

Regulier basisonderwijs

- 20% geeft aan dat het goed lukt
- 66% geeft aan dat het grotendeels lukt, maar niet altijd
- 1% geeft aan dat het niet lukt, maar het ook niet belangrijk vindt
- 13% geeft aan dat het niet lukt, maar het wel belangrijk vindt

Speciaal (basis)onderwijs

- 16% geeft aan dat het goed lukt
- 63% geeft aan dat het grotendeels lukt, maar niet altijd
- 2% geeft aan dat het niet lukt, maar het ook niet belangrijk vindt
- 19% geeft aan dat het niet lukt, maar het wel belangrijk vindt

Open opmerkingen regulier po van leraren en mensen met een functie in de leerlingenzorg of ondersteuning

Veel respondenten beschrijven dat de schoonmaak niet op orde is. Er zijn wel afspraken en toezeggingen over intensievere schoonmaak, maar die worden niet waargemaakt. Leerkrachten springen soms zelf bij om de boel schoon te maken, vaak na werktijd.

'Door school werd aangekondigd dat schoonmakers alle klassen dagelijks zouden doen, dat gebeurt niet, nu sta ik zelf nog een half uur te soppen na schooltijd.'

Collega's hechten in verschillende mate belang aan het handhaven van de hygiëne maatregelen en de 1,5 meter afstand. Dit geeft spanningen tussen collega's en zorgt voor angst bij personeel dat bang is voor besmetting. Leraren voelen zich hierin niet altijd serieus genomen door de schoolleiding. Zo schaffen sommigen van hun eigen geld bv. plexiglas aan om zichzelf te beschermen, of wil een leraar beschermingsmateriaal aanschaffen, maar krijgt hij van de schoolleiding geen toestemming dit te gebruiken.

'Mijn school heeft de regels van het RIVM soepel opgepakt. Zo gaan verschillende groepen samen naar buiten en mogen de hele speelplaats gebruiken. Ik heb de directeur hier naar gevraagd en hij noemt de regel van het RIVM schijnveiligheid. Ook is er geen looproute voor het personeel, zodat ik bij de toilet en in de keuken geen afstand kan houden.'

'Mijn bestuur heeft bepaald dat persoonlijke beschermingsmiddelen niet mogen. zou dat wel mogen, dan zou ik eerder naar school durven gaan.'

Onderwijspersoneel uit een risicogroep en/of die de zorg hebben voor iemand uit een risicogroep maken zich grote zorgen uit angst voor besmetting.

'Het liefst wil ik dat de scholen volledig open gaan, maar ik vind wel dat er nog te weinig bekend is over de overdraagbaarheid van het virus bij kinderen. Ik vind het spannend, omdat mijn zoontje luchtweg klachten heeft en mijn vader de meest ernstigste vorm van longemfyseem heeft en ik mantelzorger ben van hem. Hij zal Corona niet overleven. De 1,5 m kan absoluut niet gehanteerd worden met 30 kinderen, dat is echt onmogelijk. Dus dat zullen we dan los moeten laten.'

Met halve klassen is de huidige situatie goed vol te houden en zijn de RIVM maatregelen redelijk goed toe te passen. Dat wordt veel lastiger of is niet te doen met hele klassen:

- 1,5 meter bij halve klassen redelijk te doen, bij hele klassen niet
- regelmatig handen wassen kost met hele klassen 2x zoveel tijd en is met beperkt aantal sanitaire voorzieningen niet altijd realistisch
- nu luncht de leraar in de klas met helft van de leerlingen, vaak zonder zelf pauze te hebben. Met de drukte van hele klassen is het ondoenlijk te lunchen met de leerlingen zonder zelf pauze te hebben.
- sinds 16 maart is de werkdruk van leraren enorm toegenomen. Leraren moesten zich steeds weer aanpassen en zich andere zaken eigen maken. De halve klassen geven wat lucht: meer aandacht voor leerlingen en minder werkdruk. Weer terugschakelen naar hele klassen betekent veel extra werkdruk, zeker ook gezien de angst voor besmetting en de beperkte mogelijkheden de RIVM richtlijnen toe te passen met hele klassen.
- hele klassen betekent ook 2x zoveel ouders op en rond school
- leerkrachten die in de risicogroep vallen of zich ernstig zorgen maken kunnen nu nuttig werk doen vanuit huis, o.a. door het verzorgen van afstandsonderwijs. In de nieuwe situatie is onduidelijk wat hun rol nog kan zijn op school.
- met hele klassen en volle scholen, zullen meer klassen naar huis gestuurd moeten worden indien een leraar ziek is.

'Hoe graag ik ook weer alle kinderen in de klas wil, met een volle klas zijn de rivm richtlijnen niet haalbaar. Het kost veel tijd om alle kinderen steeds hun handen te laten wassen, hoeveel onderwijstijd blijft erover als je een klas vol hebt.'

Er is veel onduidelijkheid over de toepassing van de richtlijnen en regels, zeker vanaf 8 juni:

- hoe om te gaan met ouders: wel/geen oudergesprekken?, ouders wel/niet welkom bij musical etc?
- mogen klassen wel of niet door elkaar buiten spelen?
- 1,5 meter niet meer realistisch bij volle klassen: hoe deze regel toe te passen?
- hoe om te gaan met afscheidsbijeenkomsten groep 8?

'Ik heb het al eerder genoemd, maar ik voel mij een proefkonijn. We kijken twee weken aan en kijken hoe het gaat; is duidelijk een proefperiode. Ik vind ook dat er richtlijnen ontbreken. Wij zijn op school na schooltijd al weer druk met elkaar aan het vergaderen, terwijl andere collega's van een school om half drie direct naar huis moeten om niet meer risico te nemen dan nodig is. En er rijzen veel vragen: wel gesprekken met ouders of niet, graag 1 richtlijn voor alle onderwijzers.'

'Hoe wordt omgegaan met ouders in de school. Ik hoop dat dit tot de zomervakantie beperkt blijft tot alleen de noodzakelijke bezoeken. Halen en brengen houden zoals we het in de afgelopen weken hebben gedaan, zoveel mogelijk contact in het gebouw vermijden. Ik wil ook graag meer duidelijkheid wat is toegestaan op gebied van zingen, musical, groepen door elkaar laten werken (dus mogen kinderen van andere groepen weer met elkaar opdrachten doen of met elkaar spelen) en hoe om te gaan met gym? Mag je bijv. in de sportzaal? Kortom wij en ouders hebben baat bij duidelijke richtlijnen die samengevat worden in een goed overzicht.'

De halve klassen zorgen nu juist ook voor meer lucht: leraren hebben meer aandacht voor individuele leerlingen, krijgen beter zicht op achterstanden, en voelen minder werkdruk tijdens de lessen. Er zijn wel zorgen rondom de werkdruk vanaf 8 juni: nu zijn veel scholen noodgedwongen overgestapt op het continu rooster zonder pauzes, soms aangevuld met opvang van bso-kinderen na school. Blijft dat met hele klassen gehandhaafd?

'De opgelopen achterstand, populatie Amsterdam west, kan ik veel beter wegwerken met de helft van de klas. Je hebt direct in de gaten wie het snapt en wie niet.'

'Ik heb normaal gesproken een kleuterklas van 32 leerlingen. Nu ik met halve klassen werk zie ik veel positieve veranderingen. Zo bloeien bepaalde kinderen helemaal op in een kleinere groep, zijn er een stuk minder incidenten tussen leerlingen en kan ik EINDELIJK alle kinderen aandacht geven! Ik ben er echt van overtuigd dat 2-3 dagen per week lesgeven aan kleine groepen een stuk effectiever werkt dan 5 dagen in overvolle groepen. Zelf merk ik ook dat ik weer veel meer plezier heb in mijn werk. Ik trek nu aan het einde van mn werkdag met een tevreden gevoel de deur achter me dicht. Ook merk ik dat ik nu 's avond na een werkdag nog wat meer energie over heb.'

'Ik maak me zorgen om de werkdruk vanaf 8 juni. Nu geen pauze en 'eten' met de kleuters achter je bureau. Dit is van half 9 tot 14.15u. Met 15 kinderen, oké te doen voor korte periode. Als de scholen compleet opengaan maar er zouden nog geen ouders naar binnen mogen (wat ik logisch zou vinden!) dan zitten we met een probleem qua overblijf.'

Lunchen met 15 kinderen is 1 ding (met alle schoonmaak daarna) maar lunchen met 30 kinderen is iets heel anders. Dan heb ik het nog niet eens over de praktische kant; we hebben in de kleutergroepen niet eens 30 stoelen en plakjes aan een tafel waar ze kunnen eten.'

Open opmerkingen schoolleiders regulier po

Schoolleiders hekelen dat ze de organisatie van onderwijs voor de laatste weken tot aan de zomervakantie weer moeten omgooien. Dit betekent de derde omschakeling in nog geen drie maanden tijd, terwijl er juist rust nodig is. Voor leerlingen, leraren en schoolleiders. Bij iedere omschakeling moet er een nieuw plan worden gemaakt en afstemming plaatsvinden. Dit is een zware belasting.

'Het meerdere keren omschakelen/organiseren van het onderwijs is een zware belasting geweest, zelfs op veel vrije (vakantie)dagen moest er gewerkt worden om alles te organiseren.'

'Ik hoop dat scholen de ruimte krijgen om te beslissen of ze volledig opengaan of tot de zomervakantie door blijven gaan zoals nu. Dit ivm de populatie van de leerlingen en hun ouders en de leerkrachten. Wat is haalbaar voor een school. Hele dagen is mooi, als ouders hier geen angst voor hebben en als een school voldoende leerkrachten heeft die niet tot een risico groep behoren waardoor er genoeg klassen bemand kunnen worden.'

Zorgen over de combinatie van het al bestaande lerarentekort en niet (fysiek) inzetbare personeelsleden (omdat zijzelf of één van hun gezinsleden / huisgenoten tot een risicogroep behoren of omdat zij volgens de richtlijnen van het RIVM thuis moeten blijven). Dit zorgt naast grote organisatorische uitdagingen voor een hogere werkdruk bij het wel fysiek inzetbaar personeel.

'De vergrijzing zorgt voor een groot aantal risicodragers voor de klas. Die niet of zeer beperkt komen. Druk ligt op jonge(re) leerkrachten. De richtlijnen vallen dan totaal weg en zijn niet te bewaken. En materiaal dat schoongemaakt moet worden; voor 50 kleuters is dat natuurlijk gigantisch veel en niet te overzien. Ongelooflijk besluit dit - er zijn buiten dit alles niet eens gevolgen bekend van de deelse opening. Ik vrees het ergste'

'Als schoolleider heb ik 3 collega's die niet kunnen komen werken. Bij het geheel openen van de school verwacht ik dat dit uitbreidt met iig 1 collega. IB-er en ikzelf staan voor de groep. We gaan nu voor 4 weken de boel weer omgooien, waarbij ik merk dat de informatie voor ouders vooral is: school en bso draait weer normaal, wij kunnen weer aan het werk. Deze gedachtegang is helemaal logisch, maar we zullen ons moeten houden aan de richtlijnen en dat zou zomaar kunnen betekenen dat het praktisch niet haalbaar is.'

Het bewaren van 1,5 meter afstand tussen personeelsleden en leerlingen blijkt in de huidige situatie, waarin met halve klassen wordt gewerkt, al lastig te realiseren. Dit zal vanaf 11 juni, als hele groepen tegelijk naar school gaan, nog lastiger zijn.

'Er is met een hele groep niet voldoende ruimte in de lokalen om afstand te houden. Dat baart mij zorgen voor mijn collega's.'

De hygiënemaatregelen nemen nu al veel tijd in beslag. Met name het regelmatig wassen van handen neemt zorgt voor verlies van onderwijstijd. De verwachting is dat dit met volledige klassen nog veel meer tijd zal gaan kosten.

Druk vanuit ouders om precieze naleving van hygiënemaatregelen op schoolniveau:

'Het is jammer dat ik al directeur onder druk gezet wordt door ouders die het niet eens zijn met de gestelde maatregelen op schoolniveau. En zelfs dreigen met verdere stappen als de pers erbij halen. Al is dat sowieso wel een trend tegenwoordig. Ben je het niet eens ergens mee, dan halen we de pers of advocaat erbij... Zo jammer...